

Aan: het college van burgemeester en
wethouders van Meierijstad

Postbus 10.001

5460 DA VEGHEL

Zoetermeer, 6 september 2020

Onderwerp: herbestemming van de monumentale Goede Herderkerk te Sint-Oedenrode

Geachte college,

De Stichting het Cuypersgenootschap, een landelijke monumentenorganisatie, maakt zich ernstig zorgen over de toekomst van de Goede Herderkerk aan het Monseigneur Bekkersplein te Sint-Oedenrode. Bij besluit van 15 december 2015 is de kerk door de toenmalige gemeente Sint Oedenrode aangewezen als gemeentelijk monument en is één van de 100 mooiste kerken van Noord-Brabant en door onze oud-voorzitter Wies van Leeuwen als zodanig beschreven in zijn boek.

Op dit moment wordt er gesproken over de herbestemming van dit beschermde monument en is het geagendeerd bij de vergadering van de monumentencommissie op woensdag 9 september 2020. Er zijn plannen tot inbouw van woningen in de kerk. Wij vrezen dat bij deze herbestemming belangrijke kwaliteiten van dit monument verloren gaan. Wij verzoeken u om aan te sturen op een nieuw plan, dat meer recht doet aan met name de bijzondere waarden van het interieur.

De Goede Herder kerk is in 1963-1966 gebouwd naar ontwerp van de architect P. Dijkema. De nieuwe kerk is in 1966 in gebruik genomen en in 1969 geconsacreerd door Mgr. Bluysen, de toenmalige bisschop van Den Bosch. De Goede Herderkerk werd gebouwd aan een royaal plein. De kerk heeft een bijna vierkante plattegrond, voorzien van een eveneens net niet vierkante absis. Het kerkgebouw heeft een plat dak. In de met de kerk verbonden laagbouw bevindt zich een pastorie, met een besloten tuin. De kerk is voorzien van een vrijstaande open klokkenstoel van beton en hout. Bij de kerk bevindt zich een met de kerk verbonden pastorie met een besloten tuin.

Het interieur is opgezet volgens de proporties van het zgn. plastische getal: een maatvoering, gebaseerd op de gulden snede, die door Dom. Hans van der Laan in Den Bosch is ontwikkeld. De liturgische opstelling van priesterkoor, doopvont en bankenplan voldoet aan de richtlijnen van het Tweede Vaticaans Concilie, ten tijde waarvan de kerk werd gebouwd. De twee zijmuren worden nabij de hoeken van de kerkzaal onderbroken door een muurvlak dat enkele meters de kerk in steekt ter begrenzing van de banken. Deze korte muurvlakken dragen bij tot een goede visuele deling van de ruimte langs de muren en geven ook een zekere intimiteit aan de drie ruimten met de zitplaatsen. De muren van grijze poreuze betonsteen vormen de verbinding tussen de vloer van gewassen beton en het plafond van licht roodbruine houten schroten. De banken van donker hout omringen aan drie zijden het altaar en de communietafel van tufsteen en basaltlava, welk materiaal goed aansluit bij de vloer: wel onderscheid maar geen contrast. Een eigen accent vormt het ronde doopvont van donkere hardsteen. Bijzonder is de wijze waarop de architect de plaats van de dood en afscheid in de kerk heeft benadrukt: een bovenlicht, geplaatst naast het priesterkoor, werpt licht op een hardstenen

ondergrond waar de overledene wordt opgesteld. Dit benadrukt de visuele en mystieke ervaring tussen het nu en het hiernamaals.

De wanden van de absis zijn beschilderd in een diepblauwe kleur en verticaal geaccentueerd door smalle onregelmatige lijnen in lichtgrijze kleur met onregelmatige dwarsverbindingen. Tegen de achterwand is op ongeveer tweederde van de hoogte het gelaat van Christus geschilderd in bruin, lichtblauw en okerkleur. De vormgeving doet denken aan een icoon: het gelaat heeft een tamelijk strenge uitdrukking, hetgeen versterkt wordt door de donkere wanden, de hoogplaatsing en de duisternis van de absis. De wandbeschildering in deze nis is van Jan van Eyk (1927-1988). Op de vloer ligt een ronde steen met een voorstelling van De Goede Herder, gemaakt door Niel Steenbergen (1911-1997). Tegen de wanden achter de banken hangen over de volle hoogte kleden in de liturgische kleuren van het kerkelijk jaar en worden derhalve op gezette tijden verwisseld. De kleden werden ontworpen door de architect. Recentelijk zijn tegen de wand links en rechts van de absis veertien litho's van Harrie Sterk (1913-1991) aangebracht. Mede vanwege het bijzondere interieur wordt het gebouw gerekend tot de belangrijke naoorlogse kerkgebouwen in Nederland. Door een streng selectiebeleid van de rijksoverheid viel de kerk net buiten de boot om in aanmerking te komen voor de status als rijksmonument.

In de huidige plannen komt er woningbouw in de kerk. Deze plannen hebben met name grote gevolgen voor de waarden van het aanwezige interieur. Uiteraard heeft iedere herbestemming gevolgen voor het gebouw. Met woningbouw is het door de permanente splitsing van de kerkzaal in kleinere eenheden echter zeer lastig om de kwaliteiten van het unieke interieur te bewaren. Het plan botst dus met de belangen van de monumentenzorg in de gemeente. Wij sluiten ons met deze zienswijze nadrukkelijk aan bij de erfgenamen van de architect en verzoeken u om in overleg met hen en andere betrokkenen tot een passende invulling van het kerkgebouw te komen.

Met spoed verzoeken wij u om deze brief door te sturen naar de monumentencommissie zodat deze kan worden meegenomen bij de vergadering van 9 september a.s.

Uiteraard geven wij graag aan een nadere toelichting op deze brief. Wij verzoeken u ons op de hoogte te houden van de ontwikkelingen rondom de herbestemming van de kerk.

Hoogachtend,
Het bestuur van Stichting het Cuypersgenootschap,
Namens deze,

L.W. (Leo) Dubbelaar, secretaris

i.a.a. aan de gemeenteraad van Meijerijstad

Bijlagen:

- Aanwijsbesluit d.d. 15 december 2015
- Tekst Wies van Leeuwen t.b.v. boek de 100 mooiste kerken van Noord-Brabant, 2012